

Oponentský posudek
na diplomovou práci Michala Šťastného
na téma Nepodmíněný trest odnětí svobody

Předložená diplomová práce o rozsahu 89 stran vlastního textu a několika dalších stran příloh se věnuje v dnešní době velice aktuálnímu tématu, a to nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Diplomant správně uvádí, že přeplněnost věznic v České republice je problémem, který si zasluhuje patřičnou pozornost. Práce obsahuje vedle popisné části také statistické údaje z oblasti trestání a to nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Po formální stránce splňuje předložená práce takřka všechny požadavky. Text sám je přehledně strukturován do 9 kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly.

Nechybí abstrakt v anglickém jazyce, stejně jako uvedení klíčových slov v českém a anglickém znění. Práce je celkově zpracována na dobré formální úrovni, s výhradami uvedenými dále. Seznam pramenů není rozdělený podle druhů pramenů (na monografie, komentáře a učebnice, odborné články, judikaturu a ostatní); diplomant zbytečně v poznámkách pod čarou cituje právní předpisy.

Práce má vysokou gramatickou úroveň s minimálním výskytem překlepů a gramatických chyb. Ocenit lze také různorodost pramenů práce, obsahující odbornou literaturu, oficiální statistiky i populárně-naučné prameny.

S použitými prameny pracoval autor diplomové práce korektně.

Diplomant zvolil převážně popisný styl práce, kde rozebírá vývoj právní úpravy trestu odnětí svobody, základní pojmy spojené s tímto druhem trestu a jeho současnou právní úpravu včetně ústavněprávních aspektů, dále rozebírá různé typy věznic v České republice. Vyzdvihnout je potřeba uvedení do problematiky otevřených věznic v České republice. V následujících kapitolách diplomant rozebírá jednotlivá práva a povinnosti vězněných osob a problematiku zacházení s vězni. V souladu s obsahem tématu rozebírá diplomant také možnosti podmíněného propuštění.

Za klíčové kapitoly práce lze označit kapitolu sedmou věnující se problémům současného vězeňství, kapitolu osmou nazvanou „Efektivita nepodmíněného trestu odnětí svobody“ a devátou, závěrečnou kapitolu, obsahující statistické údaje.

Vyzdvihnout je potřeba zejména rozbor Evropských vězeňských pravidel, dále kritický náhled na možnosti ukládání krátkodobého nepodmíněného trestu odnětí svobody. Diplomant dále pracoval i s dokumentem Ministerstva spravedlnosti: Koncepce vězeňství 2025.

Pokud jde o slabší stránky předložené práce, je možné diplomantovi vytknout následující:

- v úvodu práce chybí vytčení základních cílů a zejména stanovení použité metodiky;
- práce je převážně popisného charakteru, diplomant zřídka vyslovuje vlastní názor na věc, chybí vlastní návrhy právní úpravy de lege ferenda, v případě rozboru Evropských vězeňských pravidel chybí podrobné zhodnocení současného stavu v České republice a zda je v rozporu s některými doporučeními stanovenými v těchto pravidlech;
- na str. 10 diplomant kvituje změny přinesené trestním zákoníkem z roku 2009, nezdůvodňuje ovšem, v čem pozitivní změnu spatřuje;
- při hodnocení začleňování vězňů zpět do společnosti diplomant nehodnotil možný přínos např. tzv. domů na půl cesty, které mohou sloužit k resocializaci osob po výkonu trestu odnětí svobody;
- v případě vyvozování závěrů o recidivě pachatelek – matek s dětmi (str. 32), které vykonávají trest odnětí svobody v oddělení pro matky s dětmi, opomněl diplomant porovnat údaje o této recidivě s obecnými údaji o recidivě žen – pachatelek, bez takového srovnání ztrácí závěr o snížené recidivě pachatelek - matek na vypovídající hodnotě;
- v kapitole věnující se statistikám autor uvádí, že by se Česká republika měla inspirovat například skandinávskou úpravou vězeňství (na základě statistik), neuvádí ovšem, v čem spatřuje zdroj inspirace, ani čím je tato úprava odlišná od té naší;

Závěrem shrnuji: Předloženou diplomovou práci považuji za způsobilý předmět k ústní obhajobě.

Předběžné hodnocení práce: dobře.

Otázky k obhajobě: V čem spočívají výhody tzv. otevřených věznic a v čem jejich nevýhody. Jaké je jejich srovnání s tzv. domy na půl cesty?

V Praze dne 26. 1. 2020

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,